

Para a implicación das deputacións no fomento do galego

Proposta ás organizacións políticas para a implicación
das deputacións provinciais no fomento do uso e prestixio
da lingua galega na lexislatura 2015-2019

Xuño de 2015

Ctnl

Coordinadora de Traballadores/as
de Normalización da Lingua

Introdución e motivación da proposta

A normalización lingüística é un proceso social que procura, ao abeiro da lexislación vixente, a xustiza no ámbito sociolingüístico, para que os galegos e as galegas poidamos manter a visión do mundo desde a óptica que só nos pode dar a lingua propia do noso país. É responsabilidade de todos e de todas contribuírmos a manter a diversidade e a riqueza lingüística e cultural do mundo dándolle continua vida ao galego, para que poidamos ollar, imaxinar, vivir e describir as cousas, os feitos ou as ideas con óptica propia e desde a lingua xenuína que aquí se foi creando, e para que poidamos facelo con normalidade.

O proceso de normalización lingüística, para que sexa efectivo, debe ser asumido pola cidadanía, mais as administracións públicas teñen a obriga legal e a responsabilidade social de apoiar e promover ese proceso, para o que deben implementar políticas lingüísticas activas.

Para isto, as administracións locais xogan un papel fundamental, principalmente por seren as administracións máis próximas á cidadanía, coas que a xente ten unha maior relación e contacto frecuente, e as que desenvolven accións e xestionan os servizos máis próximos á veciñanza.

E, deste xeito, as **deputacións**, que deben ter como finalidade principal a de colaborar e cooperar na xestión da actividade municipal, deben **asumir tamén as súas responsabilidades e obrigas no ámbito da normalización lingüística, impulsando, colaborando e cooperando cos concellos para que estes poidan contar con servizos e desenvolver accións e medidas de cara ao fomento do uso e prestixio da lingua galega en todos os ámbitos sociais.**

Os servizos de normalización lingüística (SNL)

Para desenvolveren e implementaren as súas políticas en calquera ámbito, os concellos dótanse de instrumentos técnicos. Así, para desenvolveren a política urbanística teñen departamentos de urbanismo, para desenvolveren as políticas culturais teñen departamentos de cultura, para desenvolveren as políticas sociais crean departamentos de servizos sociais... E no ámbito da política lingüística eses departamentos técnicos son os servizos de normalización lingüística (SNL).

Os servizos de normalización lingüística comezaron a crearse en Galicia a raíz da Lei de normalización lingüística (1983), da Asemblea de Alcaldes de Compostela

(1984), da Lei de uso do galego como lingua oficial polas entidades locais (1988) e da primeira convocatoria de subvención para corporacións locais para a creación de servizos de normalización lingüística municipais (1991).

O obxectivo principal dos SNL debe ser o de procurar o incremento do uso e prestixio da lingua galega en todos os ámbitos sociais, para o que deben ter, resumidas, as seguintes funcións:

- **Funcións xerais internas:** asesorar a Administración en todo o relacionado coa política de fomento do uso e prestixio do galego, velar polo cumprimento da lexislación en materia lingüística, asesorar para que se teñan en conta e propor criterios lingüísticos normalizadores transversais en accións de todas as áreas municipais, etc.
- **Dinamización lingüística:** planificar, xestionar e avaliar programas, accións, campañas, liñas de información e axuda, etc., para o fomento da lingua no conxunto da cidadanía e nos diversos ámbitos e sectores: deporte, asociacionismo, hostalaría, comercio, festas, lecer, empresa, etc.
- **Formación (socio)lingüística:** planificar, xestionar e difundir programas de formación lingüística e sociolingüística, difundir materiais, recursos, lexislación lingüística, etc.
- **Asesoramento lingüístico:** mellorar a calidade lingüística e comunicativa das entidades, resolver dúbidas lingüística, ofrecer apoio para o uso do galego, etc.

O papel desenvolvido polas deputacións con respecto á lingua

En primeiro lugar, como administracións públicas que son, as deputacións deben usar a lingua galega nas súas accións, intervencións e comunicacións, para cumprir coa obriga legal e responsabilidade social.

Mais o seu papel con respecto á normalización lingüística debe ir, loxicamente, moito máis aló do uso do galego, e debe basearse, principalmente, e atendendo ás súas funcións, **en impulsar, colaborar e cooperar cos concellos da provincia para que estes poidan contar con servizos e desenvolver accións e medidas de cara ao fomento do uso e prestixio da lingua galega en todos os ámbitos sociais do municipio.**

Analizando o que fixeron as deputacións ata o de agora, cómpre destacar que non se unificaron obxectivos nin procedementos á hora de actuar e interactuar cos concellos en materia de normalización lingüística. A actuación dos servizos de normalización lingüística nos entes provinciais é moi dispar, e hai desde servizos que se dedican á corrección e tradución de textos e publicacións, a outros que realizan só labores de asesoramento lingüístico nos entes provinciais.

A única das deputacións que fixo planificación, dinamización, colaboración e axuda cos concellos para a normalización lingüística nos últimos anos foi a da Coruña. E un exemplo desa acción foi a creación do programa de cooperación cos concellos da provincia, destinado a colaborar cos custos do persoal dos servizos de normalización lingüística. Nun primeiro momento, desde o ano 2005, fíxose achegándolle a cantidade de 12.000 euros anuais a cada concello con SNL, contía que se rebaixou á metade a partir de 2012. Ademais, entre 2009 e 2011 a colaboración entre Deputación e concellos asinouuse de xeito plurianual por tres anos, e a partir de 2012 pasou a ser anual, co que se perdeu estabilidade. Xa no primeiro ano de creación desa liña de axudas, conseguise practicamente duplicar o número de concellos da provincia con servizos técnicos para o fomento do galego, que pasaron en 2005 de 16 a 29, e que chegaron algún ano a 50.

Ese programa de cooperación, co que se conseguiu a creación e estabilización de servizos de normalización lingüística por toda a provincia, permitiu, ao mesmo tempo, unha liña de acción conxunta entre eses SNL, que fixo posible accións como o Encontro de Política Lingüística desde as Administracións Locais da Coruña para coordinar e impulsar o labor dos SNL, o Premio Rosalía de Castro a iniciativas normalizadoras, a Festa da Lingua coa intención de que fose rotando por diversas localidades e outras accións e campañas que se foron desenvolvendo con implantación territorial nos municipios con SNL, e que foron minguando ata desapareceren moitas delas a partir de 2012, coincidindo tamén coa rebaixa á metade da axuda económica da Deputación aos concellos.

Propostas concretas para que as deputacións se impliquen no proceso de normalización lingüística na lexislatura 2015-2019

Desde a Coordinadora de Traballadores/as de Normalización da Lingua (CTNL) facémoslles ás organizacións políticas as seguintes propostas concretas para que teñan en conta para aplicar desde as deputacións, para que asuman e, deste xeito, as deputacións cumpran coa súa responsabilidade no proceso de normalización da lingua galega:

1

Que desde cada deputación se cree un **programa de cooperación para o fomento do galego desde os concellos**, para que estes poidan contar con servizos de normalización lingüística co obxectivo de incrementar o uso e prestixio da lingua galega en todos os ámbitos sociais dos municipios e comarcas. Para que sexa efectiva, propoñemos que esa liña de cooperación cumpra os seguintes requisitos básicos:

- Que sexa un programa plurianual que, polo tanto, garanta un mínimo de estabilidade e continuidade no traballo a prol da lingua. Propomos que sexa trianual.
- Que se dirixa a concellos grandes e medianos, para procurar que os arredor de 75 concellos galegos de máis de 7.000 habitantes poidan contar con SNL propio, mais tamén a concellos pequenos, de maneira que se fomente que estes compartan SNL con municipios limítrofes que sumando os seus habitantes cheguen, como mínimo, a esa poboación duns 7.000 habitantes.
- Que se asigne unha contía económica suficiente para impulsar realmente a creación e mantemento dos SNL. Propomos que se lle dedique unha contía que rode os 20.000 euros anuais para cada SNL.
- Que o programa estableza o obxectivo básico dos SNL (o incremento do uso e prestixio do galego en todos os ámbitos sociais), as súas funcións (xerais internas, de dinamización lingüística, de formación e de asesoramento) e os criterios mínimos consensuados en canto a categorías profesionais, perfís, etc.
- Que o programa inclúa medidas e mecanismos que faciliten a coordinación e accións conxunta entre os diferentes SNL.

2

Que cada deputación conte cun **Servizo de Normalización Lingüística propio** que, ademais da acción normalizadora no seo da propia entidade, sexa o organismo técnico encargado de planificar accións de fomento do uso e prestixio do galego para seren implementadas en colaboración cos SNL dos concellos e outras entidades, para que así cheguen ao maior número de ámbitos, sectores e cidadáns e cidadás posible, e de xeito planificado e coordinado.

3

Que cada deputación elabore, aprobe e aplique un **plan de actuación e/ou regulamento transversal para o fomento da lingua** a través do que se establezan criterios lingüísticos e medidas transversais en todas as súas accións e áreas de actuación, de xeito que con todas elas se procure o incremento social do uso e prestixio do galego. Esas medidas e criterios lingüísticos básicos débense ter en conta tanto en accións propias que cada deputación desenvolva en todas as súas áreas como naquelas bases ou criterios que se apliquen á hora de conceder subvencións, de asinar convenios, de concesionar servizos, etc.

info@ctnl.gal

www.ctnl.gal